

Yhteenveto mobiilisovellusten kattavan valvonnan tarkastusraporttien havainnoista

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on tarkastanut EU:n komission täytäntöönpanopäätökseen sisältyvän vuoden 2022 valvontaohjelman mukaisesti 12 mobiilisovellusta. Tarkastukseen valikoitui kuusi sovellusta, joista tarkastettiin kunkin sovelluksen Android- ja iOS-versiot.

Suoritetun tarkastuksen perusteella kaikki sovellukset sisälsivät poikkeamia EN-301 549-standardissa asetettuihin saavutettavuusvaatimuksiin. Tarkastettujen sovellusten käyttöjärjestelmäversioiden välillä ei havaittu merkittäviä eroja, vaan sekä Android- että iOS-sovelluksien tarkastusraportit sisälsivät keskimäärin yhtä paljon puutteiden kirjauksia.

Tarkastuksessa havaitut puutteet tekevät sovellusten käytöstä vaikeaa tai työlästä erityisesti heikkonäköisille ja henkilöille, jotka käyttävät sovellusta ruudunlukuohjelman, näppäimistön tai motorisen apuvälineen avulla. Yksittäisissä sovelluksen näkymissä tai toiminnoissa havaittiin puutteita, jotka saattavat estää toiminnon suorittamisen tietyltä käyttäjäryhmältä.

Yleisimmät saavutettavuuspuutteet

Puutteellinen tuki alustan saavutettavuusominaisuuksille

Vaikka suurin osa EN-standardin sisältämistä mobiilisovellusten saavutettavuusvaatimuksista on yhteneväinen WCAG 2.1 -standardin A- ja AA-tasojen kriteerien kanssa, EN-standardi sisältää joitain lisävaatimuksia. Niihin lukeutuu esimerkiksi lauseke 11.5.2.3, joka edellyttää, että sovelluksen tulee tukea käyttöjärjestelmään sisältyviä saavutettavuusominaisuuksia.

Laitteen asento

Mobiililaitteiden yleisiin ominaisuuksiin kuuluu mahdollisuus käyttää niiden sovelluksia tai tarkastella sisältöjä käyttäen laitetta pysty- tai vaakasuunnassa käyttäjän tarpeiden mukaan. Tähän liittyy myös EN-standardin lauseke 11.1.3.4. Useista tarkastetuista sovelluksista puuttui tuki päätelaitteen eri asennoille tai käyttöpolku asennon valitsemiseen sovelluksen asetusten kautta ei täyttänyt kyseisen EN-standardin lausekkeen vaatimuksia.

Puutteellinen kontrasti

Mobiilisovellusten tarkastusraporttien yleisin kirjaus liittyi puutteellisiin kontrasteihin. Tarkastuksissa havaittiin puutteita tekstien ja niiden taustaväriin välisessä kontrastissa sekä käyttöliittymäkomponenttien havaittavuudessa matalan kontrastin johdosta.

Tekstin suurentaminen

Toinen yleinen visuaalisen suunnittelun kirjaus tarkastusraporteissa liittyi tekstin suurentamiseen. Osassa sovelluksia tekstin suurentaminen ei ollut lainkaan mahdollista, kun taas toisissa tekstin suurentamisen seurauksena osa sisällöstä ei mahtunut kokonaan sille varattuun tilaan.

Vuorovaikutteisten elementtien nimi, rooli ja arvo

Sovelluksen tulee välittää avustavalle teknologialle tiedot jokaisen vuorovaikutteisen elementin nimestä, roolista ja arvosta. Tarkastetuissa sovelluksissa oli puutteita erityisesti vuorovaikutteisten elementtien roolin ja tilan ohjelmallisessa merkitsemisessä. Puutteiden johdosta esimerkiksi painikkeet saattoivat näyttäytyä ruudunlukuohjelmalle tavallisina tekstielementteinä. Lisäksi useissa tapauksissa elementille oli määritetty virheellinen rooli.

Ohjelmallinen lukemisjärjestys

Toinen sovelluksen käyttöä avustavalla teknologialla vaikeuttava puute liittyi sisällön ohjelmalliseen lukemisjärjestykseen. Yksinkertaisenkin näkymän sisältö voi muuttua vaikeasti ymmärrettäväksi ruudunlukuohjelman avulla, jos näkymän sisältö esitetään epäloogisessa järjestyksessä.

Otsikot ja Sisällön rakenne

Useissa tarkastetuissa sovelluksissa oli puutteita otsikoiden ohjelmallisessa merkitsemisessä. Tyypillisesti visuaalisen ulkoasun ja sijainnin perusteella otsikoksi tulkittavissa olevalta tekstielementiltä puuttui elementin merkityksen avustavalle teknologialle välittävä ohjelmallinen määrittäminen.

Saavutettavuus näppäimistöllä

Käyttäjän tulee pystyä muun muassa kohdistamaan kaikki vuorovaikutteiset elementit ja suorittamaan sovelluksen toiminnallisuudet pelkän näppäimistön avulla tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Useat tarkastuksessa mukana olleet sovellukset eivät täyttäneet kaikilta osin edellä mainittuja näppäimistön käyttöön liittyviä vaatimuksia. Lisäksi elementtien kohdistusjärjestyksessä ilmeni puutteita näppäimistöä käytettäessä.